

BAJAI

FRISS UJSÁG

Pap pap ellen.

Megjelent mindap nap. Kiadó: Rothszédy Zsigmond. Feltalós szerkesztő: FODOR KÁROLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Baján Gránátos-utczán.

Egyes száma ára 2 fill. Házhoz hoztva vagy postán küldve. ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 óra . . . 120 (60 kr.) Nyomatok a Bajai Friss Ujság szerkesztésében nyomdájában.

Adófizetés belyegekről.

(Sz.) Kecskeméty Győző székesfővárosi szanigyakorok 538.000 koronát meghaladó adópenzt sikasztott el abból a közél egy millió koronát tavó adósszemből, amely a székesfőváros IV. ker. adópenztárnál folyó évi november hó 14-én, tehát egy nap alatt befolyt. Később telep, hogy az adópenzek eliskasztásában eddig Kecskeméty erte el a legnagyobb rekordot, társai azonban nagy számmal vannak s különösen a közsegi és körjegyzők listéleire melto körében voltak sokan, akik az adópenzek hütelen kezelese miatt vesztettek el hivatalukat és becsületüket. Sőt már az egyszerű parasztagadók köréből választott közsegi penztárnokot is inficiálna korunk modern hüne, a sikasztás; példrá a többek közt Esztergom-megye egyik közsegenek penztárnóhá, a ki közlelő jelentéremű üsszeg eliskasztása miatt kerul a büntető törvényszék elé, megelgyezve, hogy ez a tudatlan ember ugyanezek tudós volt a sikasztás elapástolásában, melynek számlá 3-4 évre visszanyulnak. Azzal dekezik az illető, hogy ő nem, igen tud számolni s valoszinüleg többször elszámolta magát, vagy mesek csalák meg, emi nem is éppen lehetetlen, noha több, mint 10.000 korona elkallódsák így módon nem következhet el be.

De bármí módon és okból kezeltek el az ország különböző pontjain annyí adópenz, bizonyos, hogy ennek főoka az adópenzek beszedésének és kezelésének nehézségeiben és az ebből származó zűrzavarban rejlik. Az ugynevezett adónegyedek alkalmával, vagy amikor az adópenz erőlyesebben működik, tömegesen jelennek meg a közsegi penztárnáknál a jambor adófizetők, hogy tartozásukat lerója, a hátralékok kamattól, avagy a végrehajtási költségektől meneküljenek. A falukon leginkább vasnapon fizetik be az adót, mert a földműves nék előkr érá ezen vasnapra állampolgári köteleység teljesítésére. Ilyenkor tömeg van a közsegi iroda embereikkel; jegyző, segédjegyző, községi pénztáros alig képesek a sok kérdésre megfelelni, a lerósvát a naplóba és az adókönyvbó bevezetni, a pénzt meg számlálni, a kijáró üsszeget visszafizetni stb. Monni társad esetek meg ilyen lazás munka alkalmával s milyek hó alkalma nyílik a büntös számdének akaratlanul földzmi a sikasztás lelező tevédséket. Közvetkező aztán a befolyó adópenzek a adóhivatalba beszállítása. Látató a Kecskeméty-eset alkalmából, hogy a kövárosban is milyen lendíran eljárásit követnek a ker. adóhivatalokban a befolyó üssze-

geknek a főpenztárba beszállítása körül, midőn szanyszereket huznak fiatal gyoknok kezére, a pénzes fűska kulcsát annak adják át és meg csak azt a prezentív üsszeblyét sem alkalmazzák, hogy a ker. adópenztárn telefonton erte-sítés a főpenztári a pénzt vivő emberek után indítástéröl; a főpenztár pedig hasonló ulon nyugtassa meg ker. penztárt arról, hogy a penztárosok a jelzett üsszeget beszoaltatták. A közsegeknel befolyó adópenzeknek az adóhivatalokba beszállítása természetesen illezk primitívebb, mert rendszeresen nem posta utján történik. Jegyző és penztáros kocsiira ulnek, utóbbi a számlás tartisznyára oszomóssól, a mindenféle papír és ercepénzt, utközben az utskai csárdába is betetnek, vagy az adóhivatal szék helyén, sőt mielőtt a pénzt beszoaltatnák, meghálnak a penz utközben elvesztett, megdöszömájájk, sőt egészen el is lophatják a penztáros és jegyző ázethetik a kart, ha van mitől, máskülönbén fizeti a közsegi, melynek termet az adóbeszállítás azán ősi módjának furar- és napidíj költségei amogy is szükestenül szaporítják.

Ha pedig sikasztás történik és a sikasztó megköszök, mekkora apparátust kell mozgosítani a sikasztó nyomozása és kérekeztése érdekében. Kecskemétyt vagy 100 detektív nyomozó és ezek utkölsége meg már az első napokban meghaladta az ötezer koronát. A sok fávást, a tömördek körözöl-vel székülde reneteg munkát okoz és amíg az adópenz sikasztás a rendörök és esendörök egész tabora földöz, az alatt más gonoszlelvők, senki ilyen nagy eset alkalmával senki ügyet nem vet, vigan tolvajtat hajók mesterségeket. A sikasztó mindig vagy mekerül vagy nem kerül meg, de bármelyik eset áll be, az eliskasztott penz egy része skveletlenül elvész és a kárt szaporítják a kérekerítés nagy költségei. Neha a sikasztáson vagy más feloldó közsegeknek van vagyonnék a kár részenben vagy egészen megtérül ugyan, de koldusba rá jut az ártatlan család és a széndrán penzkezelési rendszer azokat úni u nyomorba, a kik semmi bünt el nem követték és annak, hogy a böleszállam nem tud vagy nem akar a közsegi penzkezelés mizériáit, segíteni, egyáltalán nem okat.

De akar — mondják — és hivataloznak a közsegi és megyei penzkezelés reformját célzó javaslatokra. Elismereg, hogy ezek, ha kellő erőlyével keresztülvitetnek, némileg segíteni fognak a bajon, de azt teljesen el nem haritják. Az adókelek bizonyos napokon tömeges bevezetése, a befolyó adópenzeknek egy részéről a másikra szállítása, általában nagy penzösszegeknek

egyek, szerényen dotalt hivatalnokok közén forgása akkor is megmarad, tehát megmarad a kísérő inger és az alkalom, es a két veszelés e-ábító, amely annyí szegeny emberek szegényságyak Utóbbi időben a pénzforgalom megkönyvítés és egyszerűsítése, a post. kasszák, ügyvezésnek és eliskasztásának helyelő megatlása végett a penzkezelésük forgalmanak muel szelesebb ürre kiterjesztési javaslata és forszírozva, sőt kísérlet kirgává is lett töve a közpénzeknek a postakasszákpenztári csekk-számlákön elszámolása, valamint megengedése annak, hogy az adó-izetők adótarozásakat a postakasszákpenztári igénybevetével rövszassák le. Bizonyos mertégek a csekk-forgalomnak a közpénzek továbbítása céljából igénybe vételét jggal lehet ajánlani, de ex nem legesztendő ki az adópenzek továbbítására, mivel az ut igénybe vétele tömördek zavart okozna az elszámolásban. Az egyes adózók közt pedig a postakasszákpenztárt az adó befizetésé céljából csak igen kevesen fogják igénybe venni, mivel az adózó, midőn adóját lerója, sok mindent megtudni óhajt; tudni akarja, hogy mennyi meg a hátraléka, mit jelent az adókünyve bevezetelt és vagy az a tétel, miért emeltek fel adóját, stb. s mindezen és ezekhez ha-onló kérdésekre a postakasszákpenztári kóka választ nem adhat. Aztán ne feleddük el, hogy a postakasszákpenztárt befizető helyeit nem lehet, de nem is szabad — kivált kétségvidéki helyeken — nagy pénzforgalom szüneteltetni, mert ezáltal az a baj, amit a közsegi penztárnakól elenyestetni óhajtunk, de ide helyvezetik át. Faluhelyeken a postai rendszerint egyetlen egyen, gyakran egy fatól né kezeli hogyan lehetne az ilyen postahivatalra a befolyó adópenzek ezreit csak egy napig is rabizni s a tolvajokat s rablyilkosokat a szegény postamesterrel így módon szabaddátni, vagy benna a tömördek penz kezén forogása által a sikasztásra való hajlamot kifejezteseni.

Hogyan tegyük tehát egyszerűbbé az adófizetést, hogyan mellőzzük a közsegi penztárnaknál befolyó adópenz-költségek és veszelési ide-oda küldészet és máno módokat, eglyével vegyük elejét az adópenzek eliskasztásának? E kérdésre a következő választ adjuk: Az általmi adók befizetése, épp úgy mint az illetékek lerovása, bizonyos üsszeg marasztalásig adó belyegjegyek felhasználásával eszközöltessék.

Hirek.

— Pap pap ellen. Ö-beseli tudósok e cím alatt írta meg

nekünk annak a kínos rágalmazási pörnek a lefolyását, amelyet Fanyó plébános Kovács ö-beseli plébános ellen tudott. Itt a tanúk igen szílyosan kompromittáló leleplezéseket tettek Fanyó Pál volt ö-beseli plébános, jelenleg közbányi hitok tölto ellen, egy, hogy a bíróság csak adókatok a kir. ügyvezéshez eszt át. Arról volt szó, hogy Fanyó az egyház vagyonát hütelül kezelte volna. Erre vonatkozólag Köbányáról Fanyó lelkészről nyilatkozatot vett több lap, a melyet mi is leközlünk és amelyben a következők mondja:

Ö évről-évre elszámolta, évről-évre 5—5 egyháztanácsos felülvizsgálta a számadásokat, ezenfelül a kerületi esperes és főesperes a felülvizsgálatok, az egyházhatalóság pedig évről-évre jóvalajta azokat.

Mikor a penztár kezelést átadta, 27 krónál (600 volt a penztárban, mit a főesperes tanuk előtt kivett és mint oda nem tartozót neki kiadótt. Ennek dacára a netálan mutatkozó differenciák fedezetére 1500 forint deponált a világi elnök kezéhez.

Mindezeket felöl Császka György kalocsai éresk vele számban még az elővizsgálatot is beaztuntette, és minden további felelősségtől felmentette.

A személyes és politikai ellentét által emelített 12.000 fill. differencia ilyenformán adatokból áll:

Temetőpenztárnál elszámolt 7850 forint, ennek 5 százalékos kamata 1500 ft.

Kovacs-féle pörnél veszelvetett üsszeg 3 és fél linc földre kebléve 1200 ft., mindhárom forrónál megverve, ennek dacára, terhére írva 1400 ft.

Évről-évre magából pótolta az eddig be nem fizetett kamatokat, kamatdifferencia 1500 ft.

Az edző alatti és 1891. előtti számadások tévedéséből stb. 1500 forint.

Ily lelköltséggel — szól a nyilatkozat — akár még ennyit t-rhemre lehet írni; de há bíróság megvan-e ez terhére állapítva, — és egyáltalán ha megatlantató volna is dato — non concessio, — akkor is képezhet-e az ily követe-lés 10—12 évig jórahogott számadák mellett szándékos hütlenségre vagy hitelességre? Hiszen évi 100.000 frtól szóló számadásból akaratlanul is becsusznak tévédsékek.

Igy állván a dolog, egy a rágalmozók, mint a hamisan tanuszkodó ellen bírói megtorlással fog élni és új tárgyalás kitűzését fogja a törvények alapján szorgalmazni, hogy a rágalmozókat végképen elhalt-gattassa.

Gyilkos betörő.

Moskva, dec. 1.

— Saját tudósítónktól. —

Nehány nappal ezelőtt a város legzsebé helyen, a Pandor-uton, hol éjjel is nagy a forgalom, betörés történt.

A betörők Sodiak József és fin előkelő ékszer üzletet tartottak és 50000 rubel ért kő drága gyémánt ékszereket vittek el, de a rendőrség a tettesre egyik tükör után az ősszűk eszterek megállították, meg más ap elfogatott egy fiatal Karoly nevű, e helyre az utasításra drágya ny személy, heu és börtönbe vették.

A napokban ezt volna ügyében a Párványi esküvőgárdi. Hogy ha nem várnak, a mikor a börtönbe a főtáborba levő tempombó város kísértés a rabok, a kők együt voltak a vizitáció foglalt, és ezre vették, hogy Hüntel hiányzik.

Törvé tették az egész tempomot, a feg has mind n épül tén, de a veszedelmes betörőt elűnt, mi a kámpior.

A vizitáció során hidre névűk hogy a valamire fogja a t m pl mi a sekrestyán át észrevették a tamen-kült a börtön igazgató lakásába, a mely csak néhány lépésnyire volt a templomtól. Ottan az egyik családnek szobájába mártott és annak ruháját megparagolva kiselált szőpen a kapu a mellé, hogy az örök lefektették volna.

Egy sorag deket írték és rendőrt mozogtattak utána és egy rendőrcsapat meg is talált az a can cantagoló női ruhába bújó betörőt egy hátszíri kosara az előt.

Le akarta tartoztatni, de az ellene szegült és egy úgrá szai a rendőrré váltotta magát, aki a nem vart lököt tette el. A betörő lekapt a rendőrt oldalán levő fogpisztolyt, annak ruhával fejtette a földön hemzsegg ellenfelet és aztán eliramodott.

A jelenetek számos tanúja volt, a kik közül többen látva, hogy a betörő elmenekült főbe vették azt.

A szökevény azonban nem hagyta magát a fogat. A hatalmas kerített fegyveresítőt felémelve megfordult és üldözni kezdte hármal: lelt és kettőt megsebesített. A mikor látta, hogy most már nem menekülhet, az utolsó gyótyt agrába röpítette. Szörnyét hall.

Hunol két ízben volt már büntetve betörésiért, dacára annak, hogy még csak 21 éves.

Amikor a betörés a kalmából letároltatódt, akkor akart már megzöldülni és a srókeat a börtönben is megkísérelte több ízben. Mindannak dacára nem tették meg ellene a kellő óvintézkedéseket.

A fegyház igazgatója a hallatlan eset miatt, amely egész Moszkvát izgatottsággal bírja, keményen megbűt tetik.

Meggyilkolt vasúti ör.

— Saját tudósítónktól. —

Vas a szelvény-kapósvári vasúton egy kis Alomás Teracsnyipusztá e vezesszel.

Itt borzasztó gyilkosság történt amnap.

Tervezényusztá megálló rakodóállomásán Medve József kiad

ór végzte a rendes forgalmi szolgálatot.

A szerencsétlen ember nyugodtan ült 6 óra csaldájával a vasoránál, kívülről valaki bekialtott:

— Szomszéd, jöjjön ki!

Er gyano nekül kimint s borzárakozni mit sem sejtettek meg akkor sem, a mikor Medve már jó ideje kúna volt azt hitte, beszélget az illetővel, a ki hívta. Eltelt fél óra; ekkor már tőlűnű volt ekk, kimertek s rövid keresetlen borasztó irányt tartul elejték. A szerencsétlen embe ott leködt a hídmerleg mellett merőven, ciettele ül. Kitérték fejet, a golyó ha balán kam furoott be és a jobb oldalán jött ki.

Az esetet azonnal jelentették a felügyelő, a minnan következő reggel a hatóság és be illegységy főigazgatóval elhínt a helyszínr és a tisztas az orvosi vizsgálat az állaította meg, miszerint a lövés igen közelről, legfeljebb 3 le az 12 milliméter s soryva telt s rögtön halált okozott.

A vizsgálóradat csatlakozott ekkor sem gyano újhatnak a tett el követésével, dacára, hogy Medve a szigorúsg pontos volt szolgálatban, de ebben még sem szegzett oly elleneve, hogy ill borzalmis bosszút álljon Gyauabon ugyan egy Toth Imre nevű, a paratentárának alkalmazva volt munkavégzőt kive Medve tényleg elle seges viszonyban élt, de meg három hónapja ezelőtt Nógrád megyébe Losoncra költözött s azóta ismét Csouard megyébe Kis-Teszé s alir hihető, ho y szly bocszú t t tyeven meg csupán azért, hogy bosszú vágya kiegyeást nyeljen s ill na-yszámú család megfoszson kenyerkeresőtől. A vizsgáló a mégis erre is kitérdj. Megalapították azt is, hogy a gyilkosnak büntetése s íhetett, s az egyik Medvével beszéltek, meg a másik a hídmerleg mögérpőzve, onnan látte meg áldozatát.

A cigány leány szerelme.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, dec. 1.

A dohány utcai izraelita templom bejárata előtt tegnap izsalmis jelenet játszódott le. A delutáni órában több esküvő ment a templomba végbe és olyankor tudva levő egy nagy ottan a tolongás. A násznép kocsijai és sok kíváncsi áll a bejárat előtt elköltöztet telen.

Többek között 4 óra tájban egy fiatal vidéki bankhivatalnok is tartotta esküvőt egy budapesti járműves hírtkereskedő csinos fiatal leánnyal.

A bankhivatalnoknak azonban nem volt nagyon nyugodt a lelkiismerete, mert az egyházi szertartás ideje alatt folyton emlekedett jobban új helyre, mintha keresnivalókat a tömegben.

Csakugyan keresett is valakit. Ez a valaki pedig nem volt más, mint egy csinos barna leány, a kivel sokáig volt régen Simontornyan, abban a városban, a hol alkalmaszva volt.

A lány egy ismert budapesti cigánypróvás hűgá, szenvedés szerelmével csügött a szép sróke hivatalnok, a kivel egy gyermek is született és a kinek nem egyszer házasságot is ígért.

Hat év óta vart erre, a mikor egyszer erre neszét vette, hogy ked-ügye alatt a fal és délután srúg-

vese megosalta és más női akar feleségül venni. A cigány vér nem tagadta meg magát benne és minlan minden kerlelése hiába való volt, végre bosszúra határozta el magát.

De még előbb fenyegetésekkel izyékelt a hűletlen szándékáról lemondani. Levelet írt neki, amelyben tudára adja neki, hogy jelen lesz az esküvő 6 is és majd módját éjti, hogy megakadályozza.

A megértült völögeny ugy látzszik ejetette, hogy rósz vége lesz a dolagnak és a levelet még a mul héten a rendőrségre jettelt, ho meg nyugtatták azszal, hogy az esküvő napjára két detektivet adnassz melléje, a kik állandón közelebb fognak tartózkodni.

A rendőrség telefonál! Simon-tarja az oda való hatóságnek is, hogy jelezze látváltatag, mikor utazik el onnan a cigány.

Szomban delélt csakugyan jött távirat: Simontornyáról, a melyben jelentették, hogy a cigány no elutazott. A keleti pályaudvaron már várták, de hiába. Csak később tudták meg, ho y átkelben egy alomszörő előbb leszállott és egy jött a fővárosba.

A rendőri asszisztencia dacára azonban majdnem veres drama játszódott le, a mi, hogy nem történt meg, nem annyira a detektivet beselegenek, mint inkább a tömegben levő egy villamos vasúti alkalmaznok, a ki szökevény, hogy a cigány, a ki már 2 órákor delután állított a kapa elé, a galéria alatt egy fegyveresítőt szorgatag.

A völögeny őrzésére kiküldött detektivet közül az egyiket felismerle és szól n ki éppen akkor, a midőn a hűletlen az esketés után a kocsiba emelte nejét.

A detektív hírelen a nőbős ugrott. Eppen a legjobb időben. Ha egy percet késik, az esütőtte volna már a fegyvert.

A cigány az nban látva, hogy terve meghiúsult, isszonyó sziközásra fakadt.

Nyomorult nécsabító, elpusztult meg kezem alatt!

Perze a dolog nem kerülte ki a menyasszony és szűlei figyelmét sem, a kik csakhamar megtudták, hogy micsoda veszedelemben voltak leányuk és haragjukban fölegyörnek tudtára adták, hogy ölőszttűhát, mert leányuk nem marad a felesége. Még heftőn felkerestek egy ügyvédet, a kit megbízták a válóper megindításával.

A cigányról a rendőrség mint közveszélyes egyént határozatolnálták.

Lázadás a fegyházban.

Cleveland, nov. 6.

— Saját tudósítónktól. —

A Leavenworth (Kansas) határában levő új szövetségi fegyházbán, mely még nincs is egészen fölépítve és melynek befejezése 400 szövetségi fogoly dolgozik, 30 fegyverősr fellegyetele alatt, november 6-án d. u. veszélyes lázadás tört ki.

A még befejezetlen részt magas kerítés veszi körül. Két fél részben be van már fejezte. Az egyik falban meg ki nem derített egyenként revolvert rejtett el.

Gus Parker, a lázadás egyik vezetője, nov. 6-án delután srúg-

kához ment, hol a revolverek el voltak rejtve és cseket sikerült magához vennie, a nélkül, hogy észrevették volna. Visszatérve a dolgozó csapatához, egyik revolvert átadta a néger Thompson Ferencnek.

Mikor a napi munka bevégezésével Hinds szuperintendens három fegyvert nélküli őrrrel ejiött, hogy összegyűjtse az embereket, a két főlegyvertett fegyver rájuk azzegete revolveret és a kerítés eszaki-nyugati szöglete fele szorították őket, hol a szabadba remélték jutni.

A kerítésen kívül fegyveres őr állott, a ki visszazúta a menekülni akarókat, azonban két lösebet kapott.

Erre a fegyvercek a deli fal nyilaslánal próbáltak menekülni, de itt is fegyveres őr fogadta őket, ki szintén lösebet kapott. Ekkor a földhöz fegyences az őrházhoz, egy idővel fadóhoz rohantok, a hol az örök fegyveres voltak elhelyezve.

Az örök még idején edártek és vissza tudták szorítani a fegyverceket. E küzdelem közben Quinn nevű fegyverc gyonyolvetett.

A fegyvercek most a főbejárathoz futottak és buszonhatján közülök sikerült a szabadba jutni. Mielőtt az örök utóleretheték volna, a küzdelel sürű erőbe érték. Hinds szuperintendens mind e mozdulatok magukkal vonzóttak és csak akkor becsatolták el, mikor már két mértföldnyire voltak a fegyháztól.

A szökevények üldözéseére lovas katonaság indult, melyhez a fegyvercektől félt polgárok önkéntes csapatai is csatlakoztak.

Az üldözésnek, — mely ember-vadászatnak is volt nevezhető, — meg volt az eredménye. Nov. 8-án hét szökevény került kézre: három épselegben. A Leavenworth-tól 30 mértföldnyire fekvő Nortonville szelén egy farmer öt idegent talált csürjében és nyomban fegyverceket ismert föl bennök; elhívta szomszédjait, de a fegyvercek nem adtak meg magukat, hanem továbbdőlözni kezdtek. A farmernek viszonzottak a türelmet s ekkor lötek agyon három fegyvercét, meg a negyedik súlyos sérülést szenvedett s asztőlők erre megadta magát.

Ugyane nap Jarbalonál, Leavenworthtól tíz mértföldnyire, két szökevény fogtak el a farmerok.

Nov. 9-én elfogták Leavenworth határában a néger Wilson, kinek meg rajta volt a lábláncs.

Ugyane nap Lawrence-nál egy farmer két fehér fegyverc fogott el.

November 10-én Topeka közelében egy farmházban két szökevényt fedeztek fel, mire a sheriff be ment a házba, de ott a fegyvercek lefőtözték és mire szűt let, a sheriffet használva mellvédek, elmenekültek.

November 11-én elfogták a néger Thompson, a fegyvercek lázadásának vezetője, heves küzdelem után, melynek folyamán a néger megsebesült. Ugyaneznap elfogták, halálra sebzett állapotban, Lawrence Lewist, egy mindössze husz éves fehérfiút.

A még szabadon levő fegyvercek mind minden oldalról üldöznek és aligha sikerül egyiknek is, elkerülni sorát.

